

Motion till riksdagen 2024/25:3298

av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S)

med anledning av prop. 2024/25:57 Bättre förutsättningar inom djurens hälso- och sjukvård

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ställa ökade krav på privata aktörer i fråga om jour och beredskap och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga vad behörighetsregleringen för djurvårdare innebär och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med ett förslag som innebär att journalföring inte kan föras på engelska och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa kunskap om Sveriges låga antibiotikaanvändning och starka djurskydd hos veterinärer med examen från tredjeländer och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag om att införa en sanktionsavgift kopplat till den föreslagna anmälningsskyldigheten och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sedan 2010 har det skett stora förändringar inom djursjukvården i Sverige. En betydande orsak är att privatpraktiserande veterinärer gavs möjlighet att delta i smittskydds- och jourberedskap samt ta del av statligt stöd för djurhälsovård och djursjukvård. Samtidigt infördes en ny behörighetsreglering för djurhälsopersonal.

En av de tydligaste förändringarna är att ett fåtal riskkapitalbolag har köpt upp en majoritet av de tidigare fristående företagen. Det här har minskat konkurrensen och begränsat småföretagarnas möjligheter. Utvecklingen har också medfört rejäla

prisökningar. Enligt SCB ökade priserna för veterinärvård med hela 25 procent enbart under 2023. Många kliniker kommunicerar inte priserna tydligt och försäkringsbolagen saknar tillräckliga prisjämförelseverktyg. Det här medför att djurägarna har svårt att göra informerade val. Konsekvensen blir att djurägarna många gånger tvingas betala överpriser för djurens vård och försäkringar. Det handlar om ett marknadsmisslyckande som sker på bekostnad av vanligt folk.

Sedan de nya reglerna infördes har tillgången till djursjukvård förändrats. Mer avancerade diagnostiska verktyg och behandlingar har ökat efterfrågan på mer specialiserad vård för husdjur. Efterfrågan på djursjukvård har även ökat generellt. Detta har i sin tur ökat behovet av utbildad personal, vilket skapat en brist på veterinärer, djursjukskötare och andra funktioner inom djurens hälso- och sjukvård.

I syfte att komma åt dessa problem tillsatte den tidigare socialdemokratiska regeringen utredningen ”Bättre förutsättningar inom djurens hälso- och sjukvård” (SOU 2022:58). Utredningen presenterade sina förslag redan i november 2022. Trots det akuta läget har det tagit två år för den nuvarande regeringen att agera, och då endast på delar av förslagen. Flera viktiga förslag har tyvärr utelämnats i propositionen.

Ett förslag som regeringen tyvärr inte tog vidare från utredningen var att aktörerna inom djurens hälso- och sjukvård borde öka sin pristransparens, åtminstone för vanliga och enklare behandlingar. Utredningen bedömer vidare att djurägaren även bör ges tydligare information om tilläggskostnader vid akutbehandling. Utredningen menar att kostnadsbilden behöver kommuniceras tydligt så att djurägaren kan göra ett medvetet val. Vi socialdemokrater menar att det är olyckligt att regeringen inte går vidare med dessa förslag eftersom det skulle stärka konsumentskyddet.

Vidare har regeringen utelämnat utredningens förslag om att skapa bättre jämförelseverktyg för försäkringar som innefattar fler parametrar än i dagsläget. I dagsläget är prisuppgifterna från försäkringsbolagen många gånger otydliga. Därmed blir det svårt för konsumenter att göra medvetna och väl avvägda val. Alltför stora otydligheter kan dessutom medföra att konsumenter helt avstår från att teckna försäkring till sina husdjur. Vi anser att regeringen bör komplettera sin proposition med förslag om bättre jämförelseverktyg mellan försäkringsbolag där det tydligt framgår vad som ingår i försäkringen.

Idag finns platser i Sverige där det är svårt att få tag på veterinär om ens djur blir skadat eller sjukt under kvällar, nätter och helger. I norra Bohuslän tvingades en hästägare att på egen hand avliva sin häst när den blev sjuk, eftersom ingen veterinär fanns tillgänglig. Det är en tydlig signal om att nuvarande system inte fungerar.

En bidragande orsak är att privata aktörer inte har samma krav på jourberedskap som de statliga Distriktsveterinärerna. Distriktsveterinärerna är skyldiga att alltid kunna erbjuda vård, dygnet runt, året runt, om det finns djurskyddsskäl. Privata aktörer har inget liknande ansvar.

Problemet förvärras när privata aktörer lämnar områden där de tidigare upprätthållit beredskapen. I dessa fall kan det vara svårt för Distriktsveterinärerna att återetablera verksamheten. Ett exempel är Dingle distrikt, som omfattar Sotenäs, Munkedal, Tanum, Strömstad och delar av Lysekil. När en privat aktör sa upp sitt avtal i maj 2023 hade inte Distriktsveterinärerna förutsättningar att ta över. Området stod utan beredskap ända fram till september, vilket lämnade djurägare utan hjälp under jourtid.

För att förbättra konkurrensen på veterinärmarknaden och tillgängligheten i hela landet behöver offentliga och privata aktörer ha likvärdiga förutsättningar. Därför är det anmärkningsvärt att regeringen bedömer att det statliga ansvaret inte bör inskränkas i

nuläget. Regeringen skriver att privata aktörer i framtiden bör ta ett större ansvar för beredskap under jourtid, men det är oklart vad ”framtiden” innebär eller vad regeringen har för tidsplan.

Klart är att vi har en akut veterinärbrist som måste lösas. Vi socialdemokrater vill därför ställa ökade krav på privata aktörer att ta ansvar för beredskapen och tillhörande jourverksamhet och vi delar således inte regeringens bedömning att fortsätta med nuvarande ansvarsfördelning.

Vi socialdemokrater ser positivt på förslaget att djurvårdare ska kunna ingå som en del av djurhälsopersonalen efter ett godkännandeförfarande och därmed också omfattas av tillsyn. Förslaget kan bidra till att djursjukskötare och veterinärer får nödvändig avlastning när de enklare kan delegera arbetsuppgifter. Dessutom är tillsynen ett viktigt steg för att höja tryggheten och säkerheten i djursjukvården. Om reformen ska bli effektiv krävs dock att regeringen förtydligar delar av förslaget.

För det första behöver regeringen förtydliga vilka krav på kunskap och erfarenhet som ska uppfyllas för att djurvårdare på nivå tre ska kunna bli godkända djurvårdare. I det nuvarande förslaget är det högst otydligt hur ett godkännandeförfarande ska gå till.

För det andra menar vi att gränsdragningen mellan godkänd djurvårdare och djursjukskötare behöver förtydligas av regeringen. Det gäller särskilt arbetsuppgifter och ansvarsfördelning. En tydlig skillnad mellan grupperna behövs för att det ska löna sig att studera vidare till djursjukskötare, inte minst när det kommer till lönebildning. Risker är annars att färre studenter väljer att söka sig till djursjukskötarutbildningen och att viktig spetskompetens går förlorad. För att tydligare beskriva ansvarsfördelningen anser vi i enlighet med vad som föreslagits i remissvaren att titeln för godkänd djurvårdare bör vara djurundersköterska.

Redan i dag har djurvårdsföretagen ett informationsövertag gentemot djurägarna. Regeringens förslag om att under vissa förutsättningar tillåta journalföring på engelska riskerar att spä på den marknadsobalansen. Detta kan ge företagen ytterligare utrymme att höja priserna. Dessutom finns risk för missförstånd, exempelvis vid instruktioner för medicinering, vilket kan påverka djurskyddet negativt. Mot denna bakgrund anser vi att regeringen bör återkomma med ett förslag som innebär att journalföring inte kan föras på engelska.

Sveriges unika djurskyddslagstiftning och mycket låga antibiotikaanvändning är något vi ska värna och vara stolta över. I propositionen föreslås att personer med veterinärexamen från tredjeland ska kunna göra ett kunskapsprov för att få en svensk veterinärlegitimation. Det är viktigt att utbildningen från tredjeland uppfyller dessa svenska standarder. Om så inte är fallet bör det ställas krav på tilläggsutbildning.

Vidare anser vi att det är av stor vikt att anmälningsskyldigheten inom verksamhetstillsynen efterlevs för en fungerande och effektiv tillsyn. I syfte att öka efterlevnaden av regelverket vill vi att regeringen ska återkomma med förslag om införande av en sanktionsavgift som kan tas ut om verksamhetsutövaren inte uppfyller anmälningsskyldigheten.

Anna-Caren Säterberg (S)

Sofia Skönnbrink (S)

Joakim Järrebring (S)

Johan Löfstrand (S)

Jytte Guteland (S)

Malin Larsson (S)

Björn Petersson (S)